

Nr 206.

Av herr **Thorberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag rörande dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.*

I statsverkspropositionen till innevarande riksdag (Bilagan, Utgifterna. För flera huvudtitlar gemensamma frågor, sid. 35—42) upptager finansministern till prövning frågan om avvägandet under budgetåret 1926—1927 av dyrtidstillägget för statens befattningshavare. Finansministern gör härvidlag bl. a. det uttalandet, att man genom beslut vid 1923 års riksdag, vad angår i tjänst varande befattningshavare, nått fram till i stort sett mot avlöningarna proportionella dyrtidstillägg samt att bestämmelserna rörande dyrtidstilläggen härigenom vunnit i enkelhet och arbetet med tilläggens uträknande minskats.

Statsrådet erinrar därefter om, att vid såväl 1924 som 1925 års riksdagar i särskilda motioner framförts krav på en återgång i viss utsträckning till tidigare gällande system, men att dessa krav avvisats av riksdagen. Finansministern tillägger slutligen:

»För min del anser jag de nu gällande grunderna för dyrtidstilläggen i såväl sakligt som tekniskt hänseende äga sådana företräden framför dem som tillämpades före den 1 juli 1923 eller som framfördes i nyssnämnda motioner vid 1924 och 1925 års riksdagar, att ett frångående av dessa grunder icke utan tvingande skäl bör äga rum. I överensstämmelse med riksdagens ståndpunkt till detta spörsmål finner jag mig därför böra föreslå, att det gällande systemet bibehålles jämväl för budgetåret 1926—1927.»

Undertecknade kunna icke ansluta sig till detta finansministerns avstånds-tagande från en principuppfattning, som är gemensam för praktiskt taget samtliga representanter och organisationer för de *lägre* statstjänarna. Från sistnämnda håll har också vid upprepade tillfällen denna uppfattning om nödvändigheten att giva *högre* procentuellt dyrtidstillägg åt *små* inkomstagare understrukits i motioner och framställningar. Så ha så sent som i slutet av 1925 framställningar, vilka gå i här omnämnda riktning och som här bifogas som bilagor, ingått från såväl järnvägsmannaförbundet som från statstjänarnes centralorganisation, vilka bägge organisationer tillsammans representera ett antal av cirka 54,000 befattningshavare i lägre grad vid järnvägar, post, telegraf, vattenfallsverk, tull, fångvård, hospital och försvarsverken m. fl.

Dessa framställningar utmynna i yrkandet på en återgång i någon mån till de grundsatser för dyrtidstilläggets utgående, som voro gällande före 1923, evad dessa grundsatser voro byggda på uppfattningen, att befattningshavare

med löner, liggande närmare existensminimum, borde erhålla ett procentuellt *högre* dyrtidstillägg än statstjänare med bättre löneställning. Trots att finansministern icke tagit hänsyn till dessa framställningar, vari hemställdes att statsrådet skulle vid utarbetandet av förslaget till grunder för dyrtidstilläggets utgående för budgetåret 1926—1927 taga hänsyn till de framförda yrkandena, våga vi likväl till riksdagens prövning framföra motion i överensstämmelse med innehållet i nämnda framställningar, och vi ha så mycket större anledning att framföra detta yrkande, som riksdagens stora övervägande majoritet under åren närmast före 1923 anslutit sig till vår uppfattning och gått med på dyrtidstilläggsbestämmelser, som t. o. m. i högre grad än vad som här nedan påyrkas, underströko det berättigade i våra krav.

Enligt vår uppfattning har sedan dess ingenting inträffat, som kan anses motivera ett övergivande av de principer, som lågo till grund för dyrtidstilläggets utgående före 1923 och vilka i modifierad form framförts i de motioner, som framburos vid 1924 och 1925 års riksdagar (1924 nr 201/I av Sigfrid Hansson, Arvid Thorberg m. fl. och nr 324/II av Edvard Johansson, E. Hage m. fl. samt 1925 nr 154/I av C. Winberg, Arvid Thorberg m. fl. och nr 216/II av E. Hage, Edvard Johansson m. fl.).

Utgångspunkten för nämnda motioner har alltid varit den uppfattning, som måste vara gemensam för all politisk och facklig arbetarerörelse, nämligen att den allmänna inriktningen för dessa rörelsers strävanden måste vara att så långt förhållandena medgiva genomföra en skäligen utjämning av löne- och inkomstställningen mellan samhällsklasserna, vilket inom statsverksamheten närmast måste taga sig uttryck i en begynnande uppflyttning av de lägre befattningshavarnas placering på löneskalan — en omplacering som givetvis måste ske under ett tillbörligt hänsynstagande bl. a. till ekonomiskt föreliggande möjligheter, men som måste anses ofrånkomlig även med hänsyn därtill, att man numera kräver större teoretiska och praktiska kunskaper och färdigheter inom de lägre befattningsgraderna, vilket faktum i verkligheten innebär, att avståndet mellan högre och lägre befattningshavare i nämnda hänseende minskats i icke obetydlig grad.

Nu invändes visserligen mot detta resonemang, att en dylik omplacering på löneskalan, i den mån den befinnes motiverad, ej bör ske vid avvägandet av *dyrtidstilläggets* storlek utan vid en definitiv lönereglering. Mot denna invändning kan man emellertid peka på den omständigheten, att riksdagen förut ansett sig oförhindrad att frångå denna princip, då man under en tid intill 1923 års riksdag slagit in på den vägen att i viss mån lönereglera och åstadkomma omplaceringar på löneskalan med tillhjälp av dyrtidstillägget och genom givande av ett procentuellt högre dyrtidstillägg till de lägre befattningshavarna.

I detta sammanhang måste även kunna påtalas, att finansministern i den nu föreliggande statsverkspropositionen framfört ett yrkande, som måste innebära en antydan därom, att en övergång nu snarast bör ske till en stabilisering

av löneställningen, eventuellt genom dyrtidstilläggets läggande till lönen. Som en övergångsform till en dylik anordning måste nämligen betraktas det förslag, som av statsrådet framförts, innebärande att dyrtidstilläggsindexen fr. o. m. budgetåret 1926—1927 skall fastställas, ej för varje *kvartal* utan för varje *år*. En sådan anordning, som vi ej vilja motsätta oss, kommer väl inom ej allt för lång tid att efterföljas av en lönereglering. Men givetvis måste man därvidlag kunna av skäl, som här ovan anförts, hävda, att den placering å inkomstlöneskalan bibehålles, som intogs av de lägre befattningshavarna före 1923 års beslut i dyrtidstilläggsfrågan och måste det från den utgångspunkten kunna anses rimligt, att denna ställning på löneskalan bibehålles *kontinuerligt* eller att åtminstone — om denna löneställning fortfarande liksom före 1923 års riksdagsbeslut anses vara den riktiga — de lägre befattningshavarna *redan* nu i inkomsthänseende inplaceras på den rätta platsen i löneskalan. Och ett dylikt yrkande kan för övrigt anses än rimligare, om man tager hänsyn till det faktum att vissa levnadskostnader stigit med procentuellt högre belopp för *små* inkomsttagare än för större sådana. Så framgår t. ex. av en av Socialstyrelsen gjord utredning angående »Hyresförhållanden för vissa tjänstemän under hyresåret 1924—1925» (se Sociala meddelanden 1925 nr 4 sid. 243—253), att den genomsnittliga förhöjningen av bostadshyror från år 1919 till 1924 är procentuellt högre för mindre bostäder än för medelstora och större sådana, alltså högre för lägre befattningshavare.

Av nämnda utredning framkommer även, att statstjänarnas hyror med i genomsnitt 17 % överstiga de allmänna hyrespriserna, ett förhållande som torde i någon mån bero på att åtminstone en del statstjänare på grund av sin tjänst och på grund av givna föreskrifter (se t. ex. allmänna tjänsteordningen för statens järnvägar) måste bo någorlunda centralt, där högre hyror utgå, vilken omständighet även kan motivera, att löneinkomsten tillmätas något högre än vad de officiella genomsnittspriserna å hyror kunna motivera. Härtill kommer, att den här nämnda fördyringen av hyrespriserna alltjämt pågår, samt att det lönesystem som nu användes, trots anordningen med olika dyrtidstilläggsindex likväl ej fullt kan kompensera sådana levnadskostnadsökningar, främst å rumshyror, som inträtt å en del större platser.

För att belysa den inkomstställning, i vilken en lägre befattningshavare lever, vilja vi i detta sammanhang hänvisa till de uppgifter angående hyror m. m. i Stockholm, som omnämnas i framställningen från järnvägsmannaförbundet (Bil. A), där det påvisas, att en stationskarl eller vagn- och stallkarl, placerad i Stockholm och anvisad tjänstebostad på 2 rum och kök samt med en månadsavlönning av 249 kronor, sedan han erlagt hyra (1,050 kronor per år) pensionsavgifter (135 kr. per år), samt skatt till stat och kommun, bränsle, lyse och gas, har kvar 111: 66 kronor per månad till mat, kläder och andra nödvändiga utgifter för sig och sin familj. Härvidlag är dessutom att märka, att den icke

ordinarie personalen har en ännu mindre lön att därmed täcka de nödvändiga utgifterna.

Med sådana siffror för ögonen ha vi all anledning framhålla och ytterligare understryka det principuttalande, som från vårt håll gjordes i motion nr 154/I vid 1925 års riksdag:

»All dyrtidskompensation, som sker med mindre procent än vad som motsvarar den verkliga livsmedelsfördyringen, innebär en minskning av reallönen. Om en sådan minskning måste ske på grund av statsfinansiella svårigheter, så måste man dock se till, att minskningen procentuellt blir mindre för de lägst avlönade befattningshavarna, vilkas reallön redan förut var så ringa, att en avsevärd minskning skulle föra dem ned till eller under existensminimum. Men en sådan aktsamhet mot de lägre inkomsttagarna måste även vara väl motiverad med hänsyn därtill, att dessa befattningshavares inkomster nästan uteslutande utgå till ändamål som kunna betecknas som livets nödtorft, varför inskränkningar och nedprutningar i dessa inkomsttagares reallön i mycket ringa grad äro möjliga.»

Från samtliga dessa utgångspunkter måste vi bestämt förklara, att vi vidhålla vår uppfattning, att de bestämmelser, som tillkommo genom 1923 års beslut, måste anses orimliga och orättvisa, varför vi måste påyrka en ändring på sätt här nedan närmare angives av nämnda bestämmelser.

Nu invändes visserligen mot hela den argumentering, som här förts fram, att, om jämförelse sker med arbetarna i den enskilda företagareverksamheten, så befinnes att statens lägre befattningshavare kompenseras för dyrtiden t. o. m. något bättre än vad som blivit fallet genomsnittligt för arbetarna i allmänhet i landet, och hänvisar man för att bevisa detta till en genom socialstyrelsens försorg nyligen skedd utredning i frågan. Vi skola icke gå in på ett utförligare belysande av detta spörsmål utan bedja endast att få härvidlag hänvisa till det bemötande, som i denna fråga presteras i den från statstjänarnas centralorganisation till Kungl. Maj:t insända framställningen (Bil. B). En omständighet vilja vi dock härvidlag i all korthet framhålla. Det är nämligen så att ovannämnda socialstyrelsens utredning omfattar även exportindustriens arbetare, vilkas lönestandard beklägligtvis på grund av skäl, som här ej behöva omnämnas, pressats ned till en nivå, som är sådan, att väl ingen vill påstå, att en dylik lönenivå bör läggas till grundval för en lönereglering för befattningshavare och arbetare i allmänhet. Man har alltså all anledning antaga, att en utredning av detta slag, som kommit att röra arbetarna inom den privata företagareverksamheten och som verkstälts vid en tidpunkt, då dylika förhållanden för exportindustriens arbetare ej förelegat, skulle ha kommit fram till helt andra resultat och kunnat bevisa, att statstjänarna visst icke kompenseras på ett bättre sätt än arbetarna inom de enskilda företagen.

Emellertid måste vi för vår del anse, att det ligger närmare till hands, om man skall göra några jämförelser, att de lägre statstjänarnes löner jämföras

med de löner, som utgå till *kommunala* befattningshavare och arbetare i motsvarande tjänsteställning, och hänvisa vi i detta sammanhang till socialstyrelsens utredning angående löneförhållandena för statens och de större kommunernas befattningshavare.

Huru bör då en ovan antydd omläggning av dyrtidstilläggsbestämmelserna för förbättrande av de lägre befattningshavarnas inkomstställning lämpligen kunna ske? I detta avseende ha olika yrkanden framförts i de bägge framställningarna från resp. järnvägsmannaförbundet och statstjänarnas centralorganisation, vilka här bifogas. Sistnämnda organisation har alltså framfört ett nytt system för denna omläggning, under det att järnvägsmannaförbundet förordat, att man borde tillgripa en åtgärd med s. k. bottentillägg, som skulle läggas till det procentuella dyrtidstillägget, vilket föreslogs i förut nämnda motioner vid 1924 och 1925 års riksdagar. För egen del ha vi den uppfattningen, att det vore lämpligast att vid denna riksdag gå fram efter de linjer, som vid 1924 och 1925 års riksdagar framförts i ovan nämnda motioner.

Från dessa utgångspunkter tillåta vi oss alltså att härmed på denna punkt framföra samma yrkande, som i ovannämnda motioner vid 1924 och 1925 års riksdagar framlades, nämligen om utgående — utöver av Kungl. Maj:t föreslagna dyrtidstillägg — av ett bottentillägg (med viss begränsning) till befattningshavare i statens tjänst med 10 kronor per månad för befattningshavare i de icke nylönereglerade verken samt 8 kronor per månad för befattningshavare i de nyreglerade, ävensom om någon nedflyttning i samband därmed av den gräns uppåt på löneskalan, där dyrtidstillägget upphör att utgå. Vi hålla härvidlag före, att, då vi satt nämnda bottentillägg till en så ringa summa som skett, kommer det tilläggsbelopp, som erfordras, om motionen bifalles, att ur statsfinansiell synpunkt ej innebära någon avsevärd belastning av statsbudgeten. Rörande denna sida av saken hänvisa vi för övrigt till de ekonomiska beräkningar, som framfördes i de förut omnämnda motionerna vid 1924 års riksdag.

Men utöver det yrkande, som här framförts, anse vi oss även böra, liksom skett i motionerna vid 1924 och 1925 års riksdagar, framställa yrkande om ändring av gällande dyrtidstilläggsbestämmelser på en annan punkt, där enligt vår uppfattning jämväl mycket vägande skäl kunna anföras för en sådan ändring. Vi skola här nedan närmare klargöra innebörden i detta ändringsyrkande samt anföras de skäl, som enligt vår mening kunna anföras för detsamma.

I statsverkspropositionen angående grunderna för dyrtidstillägget för kommande budgetår har finansministern jämväl berört frågan om de sedan år 1921 framförda kraven på ett upphävande av den bestämmelse, som stadgar, att dyrtidstillägget för befattningshavare under 25 års ålder utan barn skall sänkas ytterligare med en tiondel. Beträffande berörda befattningshavare gör finansministern gällande, att de i lönehänseende blivit så väl tillgodosedda, att ett upphävande av gällande bestämmelse i detta hänseende icke synes motiverat.

I statsverkspropositionen till 1925 års riksdag, där denna fråga av dåvarande

finansministern behandlades, framhöll denne, att frågan om slopandet av 25-årsgränsen ur statsfinansiell synpunkt icke vore oöverkomlig. Dåvarande finansministern ville icke förneka, att ett visst fog numera finnes för kraven på en tillämpning av det proportionella systemet över hela linjen.

Om skälen för ett bibehållande av denna, enligt vårt förmenande godtyckliga åldersgräns under föregående år icke verkade övertygande på finansministern, måste dessa skäl nu vara betydligt mindre, enär som bekant någon rekrytering av befattningshavare i statens tjänst numera knappast sker, vadan sålunda det förut förefintliga antalet befattningshavare under 25 år för varje år blivit allt mindre och mindre. Det verk, där man otvivelaktigt torde ha att räkna med det största antalet yngre befattningshavare, är postverket. Enligt inhämtade uppgifter utgör antalet manliga och kvinnliga tjänstemän under 25 år, som icke ha barn att försörja, vid nämnda verk 310. Vad statens järnvägar beträffar, finnes beträffande förenämnda slag av befattningshavare ingen tillförlitlig uppgift, men har det försäkrats oss att sammanlagda antalet icke skulle överstiga 100, oaktat hela antalet anställda, enligt av socialstyrelsen verkställd undersökning år 1924 uppgick till 27,298. Ur statsfinansiell synpunkt torde sålunda ett upphävande av hittills gällande bestämmelser i förenämnda avseende icke ha någon egentlig betydelse.

Då den valda åldersgränsen emellertid för det första kan anses godtyckligt vald och då statsmakterna icke gått in för lörens tillmätande efter den s. k. behovsprincipen samt då det icke torde kunna påvisas, att på andra områden, där de anställdas lönevillkor är baserat dels på en fast grundlön och dels på dyrtidstillägg, någon åtskillnad gjorts i fråga om det senare, förmena vi att det finnes alla skäl som tala för ett återställande av den s. k. likalönsprincipen på denna punkt. Frågan, huruvida en lägre lön bör tillkomma den yngre och för arbetsuppgifterna mindre erfarne befattningshavaren, har vid fastställandet av bestämmelserna för icke ordinarie personal ingående prövats, och hava i sist nämnda bestämmelser stadgats vissa bestämda åldersgränser, där avlöningen anses böra vara mindre än den normala. I detta sammanhang anse vi oss böra erinra därom, att den icke ordinarie personalens löner äro satta lägre än den ordinaries och då befordingarna till ordinarie sedan år 1920 nära nog upphört, betyder detta i realiteten, att löneställningen för den icke ordinarie personalen blir lägre än vad den under mera normala förhållanden skulle behöva bli, emedan extra-tiden blir längre. Dessutom förtjänar framhållas såsom en icke oviktig omständighet vid bedömandet av denna fråga, att den åldersgräns, då man ansett att lägre lön än den normalt fastställda bör utgå till extra ordinarie tjänsteman, i kommunikationsverkens avlöningsbestämmelser fastställts till 21 år. Att under sådana förhållanden allt fortfarande bibehålla 25-årsgränsen i fråga om skillnad i dyrtidstillägget, anse vi sålunda både oformligt och oriktigt. Vid vårt lands enskilda järnvägar, där vid sidan av de fasta lönerna procentuellt dyrtidstillägg jämväl utgår till personalen, finnes icke någon dylik åldersgrade-

ring, utan dyrtidstillägget utgår efter samma grunder till all anställd personal och endast i fråga om de fasta lönerna finnes i avtal stadgat, att personal, som icke fyllt 21 år, erhåller en viss bestämd mindre grundlön än den normalt avtalade.

Det finnes ännu flera skäl som tala för ett upphävande av 25-årsgränsen då det är fråga om dyrtidstillägget. Enligt nu gällande författning med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, skall den befattningshavare, som icke uppnått 25 års ålder och ej heller har några barn att försörja, få sitt dyrtidstillägg reducerat med en tiondel. Om en dylik befattningshavare är gift, men icke har några barn, blir han sålunda inrangerad bland den kategori av befattningshavare, som får sitt dyrtidstillägg minskat med en tiondel, oaktat han väl måste anses vara i behov av lika stor reallön som den befattningshavare vilken överskridit 25-årsgränsen och likaledes är gift, men utan barn. Även ur denna synpunkt är det påtagligen inkonsekvent och oformligt med ett bibehållande av berörda åldersgräns.

Slutligen anse vi oss böra påpeka, att när prisläget nu förutsatts vara så pass stabiliserat, att finansministern kunnat föreslå ett för hela budgetåret gällande grundtal för beräkning av det dyrtidstillägg som skall utgå till statens befattningshavare, detta i realiteten torde betyda, att man härefter icke torde ha att emotse några större förändringar i fråga om levnadskostnaderna. Om så är, och sannolikheten härav torde man knappast vilja bestrida, så innebär detta de facto en successiv återgång till s. k. normala förhållanden, varav då bör följa i görligaste mån lika grunder för dyrtidstilläggets beräkning, oavsett om befattningshavaren uppnått 25 levnadsår eller ej.

Finansministern har visserligen gjort gällande, att befattningshavare under 25 år i lönehänseende blivit så väl tillgodosedda, att ett upphävande av gällande bestämmelser i detta hänseende icke kan anses motiverat, men den av socialstyrelsen förebringade utredningen angående statens befattningshavares löneförmåner under åren 1919—1924 synes oss icke hava på något sätt ådagalagt, att den grupp av befattningshavare, varom här är fråga, skulle befinna sig i en så ekonomiskt fördelaktig ställning, att kravet på upphävandet av förenämnda åldersgräns kan betecknas såsom omotiverat. En extra ordinarie stationskarl eller brevbärare i Stockholm, som uppnått en levnadsålder av exempelvis 24 år, kan vid dylik levnadsålder ha ingått äktenskap och är sålunda nödsakad att försörja sig själv och hustru. En dylik befattningshavares fasta månadslön är 184 kronor och dyrtidstillägget uppgår till 31 kronor. För staten skulle det icke ha någon större eller avgörande betydelse, om hans avlöning förhöjdes med kr. 3:— pr månad, men för en befattningshavare med så relativt låg löneinkomst betyder dessa få kronor rätt mycket i hans hushållsbudget, i all synnerhet på en så dyr ort som Stockholm, där mer än fjärdedelen av årsinkomsten måste utgivas för förhyrande av den minsta och mest enkla bostad.

På grund av vad som här anförts och med hänvisning i övrigt till den motive-

ring, som finnes anförd i förut nämnda motioner vid 1924 och 1925 års riksdagar, och under förhoppning att vederbörande utskott upptager den behövliga ökning av anslag å resp. huvudtitlar m. m., som skulle bli en följd av ett bifall till motionen, hemställas alltså,

att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förslag i årets statsverksproposition angående allmänna grunder för dyrtidstilläggets utgående till befattningshavare i statens tjänst, dock med nedanstående ändringar:

1) Stadgandet om minskning av dyrtidstillägget för icke barnförsörjningspliktig befattningshavare, som är under 25 år, utgår.

2) Utöver barntillägget och det procentuella dyrtidstillägget till befattningshavare utgår ett fast bottentillägg, med 10 kronor per månad för befattningshavare i de icke nylönereglerade verken och 8 kronor per månad för befattningshavare i de nylönereglerade verken, dock att bottentillägg och barn-tillägg tillsammans ej må uppgå till högre belopp än det procentuella tillägget för motsvarande tid.

3) Uppgår avlöningen för befattningshavare i icke nylönereglerat verk till mera än 620 kronor i månaden samt i nylönereglerat till 750 kronor i månaden, utgår å den del av avlöningen, som överstiger nämnda belopp, icke dyrtidstillägg.

Stockholm den 22 januari 1926.

Arvid Thorberg.

Avskrift.

Bilaga A.

Till Konungen.

I den av Eders Kungl. Maj:t till innevarande års riksdag avlåtna statsverkspropositionen föreslogs ett bibehållande av de förut gällande allmänna grunderna i fråga om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Anledningen till ett allt jämt bibehållande av de försämrade grunder beträffande dyrtidstillägget, som av 1921 och 1923 års riksdagar företogs, var väl förnämligast att söka i den från vissa grupper av medborgare förfäktade, alldeles oriktiga och orimliga uppfattningen, att statens befattningshavare äro överkompenserade i lönehänseende. Sedan socialstyrelsen nu offentliggjort en på uppdrag av Eders Kungl. Maj:t företagen undersökning rörande statens

och de större städernas befattningshavares löneförmåner under åren 1919—1924, framgår härav, att den stora skillnad i lönehänseende, som man från visst håll velat göra gällande skulle vara tillfinnandes mellan industriarbetarna och de lägre statstjänstemännen, icke är av den omfattning man, utan kännedom om det verkliga läget, i vida kretsar påstått skulle vara förhållandet. För övrigt måste vi för vår del bestämt framhålla, att de genom undersökningen ådagalagda löneinkomsterna för industriarbetarna icke är något kriterium på att lönerna för deras vidkommande äro tillräckliga. Dessa bestämmas nämligen av förhållanden som så intimt sammanhänga med ekonomiska konjunkturväxlingar och industriens avsättningsmöjligheter, att man enbart genom konstaterandet av löneläget icke härmed har bevisat att arbetarens existensbehov är fyllt. Går man åter att göra jämförelsen med de kommunalanställda befattningshavarna, skall man lätteligen finna, att de befinna sig på ett väsentligt högre löneplan än motsvarande statsfunktionärer. Vi vilja på intet sätt göra gällande, att de kommunalanställdas löner i Stockholm eller annorstädes äro för höga, men vi anse oss berättigade göra det påståendet, att stationskarlens äro för låga. De hava i fråga om sina arbetsvillkor gemensamt, att arbetstiden är oregelbunden och förlagd till alla tidpunkter av dygnet, och att han har sig ålagd tjänstgöring jämväl under sön- och helgdagar. Det bör i detta sammanhang icke lämnas oanmärkt, att statens järnvägars befattningshavare, även i de lägre lönegraderna, äro pålagda ansvar för människoliv och egendom, som, om en olycka inträffar, kan föranleda ansvar enligt allmän lag. Den sidan av saken har aldrig vid lönebestämningen tagits någon hänsyn till, men uppenbarligen är, att man, lika litet som vid förefintlig yrkesskicklighet, kan få bortse från ansvarsmomentet vid fastställandet av de anställdas löner.

I detta sammanhang förtjänar ock omnämnas de förhållanden varunder de lägst avlönade befattningshavarna vid statens järnvägar existera. En befattningshavare i 5:e lönegraden, eller sålunda en stationskarl eller vagn- och stallkarl, samt stationerad i Stockholm, har på grund av gällande bestämmelser i avlöningsreglementet anvisats tjänstebostad om två rum och kök i änke- och pupillkassans hus i kvarteren Myrstacken och Kannan och få erlægga en årlig hyra av 1,050 kronor, vilken hyra månatligen avdrages å hans avlöning. Vi utgå vidare ifrån, att han är gift samt har att försörja förutom sig själv, hustru och två barn. Under sådana förhållanden är han författningsenligt skyldig att erlægga pensionsavgifter för sig själv och för familjen, vilka för honom själv belöper sig till 48 kr. pr år samt till änke- och pupillkassan lägst 87 kronor pr år. En dylik befattningshavares månatliga avdrag å den sålunda angivna lönen, 249 kronor, för hyra och pensionsavgifter belöper sig till kr. 98:75. En företagen undersökning har vidare ådagalagt, att 16 dylika befattningshavares skatt till stat och kommun i medeltal belöper sig till kr. 18:59 i månaden pr befattningshavare. Utgår man vidare ifrån att en befattningshavare varom det här är fråga för bränsle, lyse och gas har en månatlig utgift av 20 kronor, så äro nu angivna och såsom nödvändiga ansedda utgiftsposter uppe i en summa av kr. 137:34. Av sin månadslön 249 kronor har då befattningshavaren kvar kr. 111:66 till mat, kläder och andra nödvändiga utgifter, för sig själv och sin familj. De angivna utgiftsposterna torde icke kunna jävas, och om detta icke är möjligt, illustrerar dessa siffror på ett slående sätt talet om statstjänstemännens höga löner. De existera icke på annat sätt än som en myt och förutfattad mening, och ådagalägga på ett slående sätt det verkliga behovet av en avlönsförbättring.

För de extra ordinarie tjänstemännen är ställningen ännu sämre, enär de på grund av gällande avlöningsbestämmelser ha lägre fasta löner än den ordinarie personalen.

Behovet av förbättrade grunder i fråga om dyrtidstillägg åt de lägst avlönade befattningshavarna i statens tjänst är sålunda genom det av oss anförda fullt bevisat, och fråga blir då endast om och på vilket sätt detta lämpligast skall ske. Av helt naturliga skäl anse sig statstjänarna ha rätt påyrka, att då statsmakterna, som deras arbetsgivare, år 1919 gick in för ett fastställande av dyrtidstillägget efter socialstyrelsens kvartalsvis offentliggjorda levnadskostnadsindex, den s. k. glidande skalan, de grunder som år 1920 års riksdag beslutades i fråga om berörda tillägg alltfjämt borde ha varit gällande och dyrtidstilläggets belopp allenast rönt påverkan av den levnadskostnadssänkning som statistiskt ådagalagts, men om detta av statsfinansiella skäl icke anses möjligt, så böra statsmakterna å andra sidan icke alldeles se bort ifrån sådana alldeles påtagbara skäl och omständigheter som de av oss här ovan berörda samt förty medgiva att det föreligger ett oundgängligt behov att förbättra dyrtidstillägget för de lägst avlönade befattningshavarna. Denna förbättring kan givet ske på olika sätt och under olika former. För alla dem, som äro i behov av att få sina löneförmåner förbättrade, kan det givetvis vara likgiltigt på vilket sätt detta sker, men för myndigheterna är det däremot en angelägenhet av icke ringa vikt, att uträkningen och utbetalningen av dyrtidstillägget icke blir förenat med några svårigheter och förorsakar statsverket ytterligare utgifter. I motioner till såväl 1924 som 1925 års riksdagar har anvisats ett enkelt sätt att lösa berörda problem, nämligen, att med bibehållande av nuvarande grunder i övrigt endast tillföra de lägst avlönade befattningshavarna ett s. k. bottenstillägg, vilket principiellt ansluter sig till den år 1918 utgående s. k. grundplåten.

Enligt nu gällande grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst nedsättes dyrtidstillägget för befattningshavare under 25 års ålder som icke har försörjningsplikt. Detta innebär sålunda att staten i fråga om den del av de sammanlagda löneförmånerna, som benämnas dyrtidstillägg, gått in för den annars på intet sätt godtagna s. k. behovsprincipen. Mot denna form av avlöning ha de vid statens järnvägar anställda befattningshavarna protesterat och detta icke utan skäl. I gällande avlöningsreglemente är i fråga om tillgodoräknande av anställningstid för placering i löneklass såsom ordinarie stipulerat rätten att räkna förenämnda anställningstid från och med 18 års ålder. Genom att förfara på sätt nu skett i fråga om dyrtidstillägget, beskär man på ett oriktigt och orättfärdigt sätt löneförmånerna för de befattningshavare som icke före 25 års ålder ingått äktenskap, ehuru staten av dem fordra samma arbetsprestationer som av dem vilka överskridit förenämnda levnadsålder, och i trots av att de före fyllda 25 år måste anses ha förvärvat sådana insikter för de olika befattningar de äro satta att sköta, att mindre utbildning icke kan motiveras såsom skäl för den vidtagna beskärningen. Ur ekonomisk synpunkt synes ett återställande av likalönsprincipen ej heller nu ha någon större betydelse, enär någon rekrytering av personal knappast förekommit sedan år 1920. Ätminstone är så förhållandet vid statens järnvägar, där vi mera ingående känna förhållandena, och vi förutsätta att det förhåller sig ungefärligen på samma sätt inom statsförvaltningen i övrigt. Då priset förhållandena efter allt att döma håller på att stabiliseras och den tiden icke kan vara allt för avlägsen, då dyrtidstilläggen skola avvecklas och överföras till de fasta lönerna, synes det jämväl ur

den synpunkten vara välbetänkt att återställa likheten i fråga om dyrtidstillägget den gifte och ogifte befattningshavaren emellan.

Med stöd av det sålunda anförda få vi hos Eders Kungl. Maj:t hemställa, att Eders Kungl. Maj:t vid utarbetande av proposition till 1926 års riksdag beträffande dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst måtte på det sätt vidtagna förändring i nu gällande dyrtidstilläggsbestämmelser, att ett lämpligt avvägt s. k. bottenstillägg kommer att utgå till de lägst avlönade befattningshavarna i statens tjänst, samt att den bestämmelse som stadgar, att dyrtidstillägget skall minskas med en tiondel för befattningshavare utan försörjningsplikt, som icke uppnått 25 levnadsår, helt utgår. Stockholm den 19 december 1925.

För Sv. Järnvägsmannaförbundets

Styrelse:

ALBERT FORSLUND.

Axel Löfgren.

Bilaga B.

Avskrift av avskrift.

Till Konungen

Statstjänarnas Centralorganisations representantskapsmöte har givit under-tecknad styrelse i uppdrag att framföra här nedan angivna önskemål, upptagande andra grunder för beräkandet av dyrtidstillägg till statens befattningshavare.

Vid såväl 1924 som 1925 års riksdag ha motioner framförts från en hel del riksdagsmän, vari begärts ett visst fast tillägg utöver det procentuella dyrtidstillägg, som nu utgår. Riksdagen har dock icke ansett sig kunna bifalla ifrågasvarande motioner. Som skäl för avslag har anförts, dels statsfinansiella orsaker, dels att särskilt de lägre statstjänarna äro överkompenserade och att deras löner ligga väsentligt högre än jämförbara befattningshavare inom den privata verksamheten. Vi skola icke här närmare gå in på frågan om det statsfinansiella läget, men anse oss dock böra med styrka framhålla, att detta skäl icke kan vara till fyllest för avslag av framförda krav på högre dyrtidstillägg. Detta skäl har nämligen alltid framförts, då det gällt löneregleringar för statens befattningshavare och kommer säkert alltid att framföras. Vi anser dock, att detta skäl icke kan få vara avgörande, då det gäller fullt rättvisa och väl motiverade krav på en människovärdig existens för statens befattningshavare i de lägre lönegraderna. De fordringar, som ställas på statens befattningshavare, och den särskilda lagstiftning desamma i många avseenden äro bundna av måste ovillkorligen tagas i betraktande vid fastställande av deras lönevillkor. Förutom för varje verk fastställda disciplinära stadganden, vilka innebära kännbara bestraffningar för många gånger mer eller mindre oförvållade tjänsteförseelser, innehåller strafflagen särbestämmelser upptagande straffskärpning för av statens befattningshavare begångna brott. Det är då ett välmotiverat

krav att statsmakterna vid avgörandet av dyrtidstilläggsfrågan bör tillse, att statstjänare vid fullgörandet av sitt arbete i många ansvarsfulla ställningar ej behöva utföra detta under trycket av ekonomiska bekymmer.

Undertecknad organisation begärde redan år 1923, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en utredning angående de lägst avlönades i statens tjänst avlöningsförhållanden, vid en jämförelse med i kommuners eller i privat tjänst anställda. En dylik undersökning har nu av socialstyrelsen verkställt. Av denna undersökning framgår, att industriarbetarnas löner nu i det närmaste sammanfalla med statens befattningshavares. Om man utgår från år 1913 med ett indextal av 100 ha industriarbetarna kompenserats år 1924 efter ett index-tal av 211, medan de statsanställda når 228.

Men då en hel del av industriarbetarna äro anställda i exportindustrin med inom densamma rådande depression, kan icke jämförelsen anses rättvis. Skulle en dylik jämförelse skett med yrkesarbetare inom de mera gynnade yrkena, samt med vissa mer kvalificerade arbetare, torde jämförelsen ha utvisat att de lägre befattningshavarna i statstjänst skulle ligga under ovannämnda kategorier arbetare.

Men även om jämförelsen nu göres i enlighet med socialstyrelsens beräkning, skulle det säkert visa sig, att någon skillnad för närvarande icke förefinnes. Ty medan statens befattningshavares dyrtidstillägg sänkts på grund av att indextalet nedgått till 175, har arbetarna under år 1925 i de flesta fall tillkämpat sig högre löner.

Göres jämförelse med kommunalanställda framgår än tydligare, att de lägre befattningshavarna i statens tjänst alls icke äro så gynnsamt ställda i löneväg, som nu från många håll så starkt framhållles.

Då kommunens befattningshavare måste anses jämförbara med statens i fråga om arbetets art och ansvar, anse vi att denna jämförelse är den mest riktiga. Det visar sig också, att de uppgifter, som vår organisation 1924 inlämnade till statsutskottet, överensstämma med den av socialstyrelsen utarbetade statistiken över kommunalanställdas löner. Kommunalanställdas genomsnittslön var år 1924 3,619 kronor medan de statsanställdas uppgick till 3,395. Emellertid framgår skillnaden ännu tydligare, om jämförelsen enl. nedanstående tabell göres mellan vissa grupper av kommunalanställdas och statsanställdas genomsnittslön, vilkas kvalifikationer äro ungefär enahanda. Vid dessa beräkningar har för de statsanställda räknats med löneklass 7 i 5:e lönegraden.

Stockholm.

Poliskonstapel, Brand- män m. fl.	kr. 4,704: —	Statstjänsteman i 5:e lönegraden	kr. 3,227: —
Vaktmästare och stads- tjänare	» 4,405: —	»	»
Arbetare (manliga)	» 3,756: —	»	»

Göteborg.

Poliskonstapel, Brand- män m. fl.	kr. 4,505: —	Statstjänsteman i 5:e lönegraden	kr. 3,105: —
Vaktmästare m. fl.	» 3,741: —	»	»
Arbetare (manliga)	» 3,163: —	»	»

Malmö.

Poliskonstapel, Brand- män m. fl.	kr. 4,525: —	Statstjänsteman i 5:e lönegraden	kr. 2,984: —
Vaktmästare m. fl.	» 3,633: —	»	» »
Arbetare (manliga)	» 3,208: —	»	» »
<i>Konduktörer och förare vid Stockholms Spår- vägar</i> lägst	» 265: —	<i>Statstjänsteman i 5:e lönegraden i Stock- holm</i> lägst	» 238: —
högst	» 330: —	högst	» 299: —
per månad.		per månad.	
<i>Spårvakter</i> , lägst	» 260: —		
högst	» 315: —		
per månad.			

Vid ovanstående beräkning har 120: — kronor per år, vilket utgår som uniformersättning å de statsanställdas löner, då de flesta av här uppräknade kommunalanställda erhålla uniform in natura.

Påståendet att de lägre lönegradernas befattningshavare överkompenserats i förhållande till de högre kan ju rent siffermässigt sett ha ett visst fog för sig. Men här måste detta ses från en vidare synpunkt.

Förhållandet är givetvis det, att då dyrtid härskar och densamma uppkommer av i första hand synnerligen höga hyror för smålägenheter samt i övrigt genom att de nödvändigaste födoämnen förädlas, så måste detta på det kännbaraste drabba de små löntagarna och särskilt de med försörjningsplikt. Ty hela deras lön åtgår till livets nödtorft och kan icke vare sig några besparingar eller överskott uppstå. Däremot uppstår givetvis för de högre avlönade tjänstemännen den möjligheten, att icke hela lönen behöver åtgå till det nödvändigaste. Därest staten fastslog att dyrtidstilläggen helt skola utgå efter levnadskostnadsindex å nu gällande löner ställer sig problemet givetvis annorlunda, men så länge den statsfinansiella ställningen icke medger full kompensation efter levnadskostnadsindex, så måste ovillkorligen slås fast, att de minsta lönerna i första hand må kompenseras så långt som möjligt. I annat fall sakna de små löntagarna medel till det nödvändigaste. Att de senare årens dyrtidstilläggspolitik inneburet, att de små löntagarna fått vidkännas starkaste minskningen å dyrtidstilläggen rent procentuellt sett, framgår av att en stationskarl fått vidkännas 32 % avdrag å sin lön och dyrtidstillägg sedan år 1920 medan stationskrivaren undslupit med 22 %. En brevbärare har fått 34 % minskning under samma tid, medan exempelvis en postexpeditör fått vidkännas 28 % avdrag. Ett stationsbiträde vid telegrafverket har även fått 34 % avdrag, då telegrafassistenten fått 26 %.

Enligt socialstyrelsens utredning skulle lönerna i de högre lönegraderna ökats med 97 % medan lönerna i de lägre lönegraderna höjts med 142 %. Att en dylik generell uträkning icke håller streck inför en mera ingående undersökning framgår av lönesiffrorna för postverkets lägre lönegrader vid en jämförelse med åren 1914 och 1925. Vi framhålla i en skrivelse ställd till statsutskottet föregående år följande: »Då postverkets personal delvis erhöi löne reglering år 1913, medan löne reglering för en del övriga verk icke företogs förrän under åren efter krigsutbrottet, kan det icke vara rättvist eller riktigt, att som intäkt för påståendet, att de lägre befattningshavarna erhållit överkompensation taga som

utgångspunkt för en dylik beräkning de löner, som för sistnämnda verk voro gällande år 1914. Ty givetvis hade, därest en gemensam löne reglering kommit till stånd år 1914, en dylik reglering inneburit, att jämväl övriga verks befattningshavare i 1:sta lönegraden erhållit samma avlöning som postverkets. Därest denna enligt vår åsikt självklara utgångspunkt tagits vid beräkning av erhållen kompensation för dyrtiden, skulle säkert för en stor del av de lägre befattningshavarna uppstått underkompensation och i övriga fall den påstådda överkompensationen visat en väsentlig reducering.»

Vid en jämförelse med 1914 års löner för postverkets expeditionsvakter och brevbärare mot de löner som nu utgå, framgår av nedanstående tabell att ökningen håller sig i en del fall något över index 175 men i andra fall icke full kompensation uppstår. Vid beräkning av 1914 års löner har tillförts 120 kronor i klädpengar. Förut utgick beklädnad in natura och uppgick kostnaden för densamma till högre belopp. Detta var även förhållandet jämväl för de flesta andra verk.

Brevbärarens och expeditionsvaktens i postverket löneställning 1914 och 1925.

Stationsort	Lön 1914		Lön 1925		Efter index 175		Överkompensation i kr.		Underkompensation i kr.	
	lägst	högst	lägst	högst	lägst	högst	lägst	högst	lägst	högst
Stockholm	1,570	2,120	2,998	3,741	2,747	3,710	251	31	—	—
Göteborg	1,520	2,070	2,890	3,604	2,660	3,622	230	—	—	18
Malmö	1,520	2,070	2,784	3,470	2,660	3,622	124	—	—	152

För en hel del av ovannämnda befattningshavare stationerade i andra städer och större platser visar sig i en del fall att betydande underkompensation har uppstått, vilket vi förut vid flera tillfällen påvisat, såväl till Eders Kungl. Maj:t som till riksdagens statsutskott.

Enligt vårt förmenande är 1914 det årtal, som bör tagas till utgångspunkt vid beräkningars uppgörande och uppställandet av jämförelser med nuvarande löner. Man kan även ifrågasätta, om den gräns socialstyrelsen synes åsätta skillnaden mellan de högre och de lägre tjänstemännen är den riktiga, nämligen enligt nya lönesystemet den 15:e, under förutsättning att här gränsen skulle gå mellan det mer eller mindre kvalificerade arbetet. En icke ringa överflyttning från 15:e lönegradens befattningshavares arbetsområde har nämligen ägt rum, vilket givetvis gjort att de befattningshavare, vilka övertagit det mer kvalificerade arbetet också erhållit högre lön. Givetvis kommer, därest även dessa befattningshavare, vilka övertagit det mer kvalificerade arbetet, medräknas, den summa, som skulle utvisa löneökningen för de lägre lönegradernas befattningshavare, icke att bliva fullt tillförlitlig. Ty då skulle jämväl vid beräkning av industriarbetarnas löner inberäknas verkmästares, arbetsförmäns och viss kontorspersonals löner.

Utän att närmare inlåta oss på socialstyrelsens beräkningar, måste vi dock framhålla, att det skulle ha varit önskligt, att den personal, som beröres av densamma, också fått tillfälle att närmare framhålla sina synpunkter på en dylik statistik.

Vi ha i denna framställning icke berört den stora extra personalens ställning i löneavseende gentemot kommunalanställdas och i enskild tjänst anställda.

Givet är dock, att en dylik jämförelse skulle visat sämre löner för statsanställda än jämförelsen med den ordinarie personalen. Nu utvisar socialstyrelsens utredning, att den icke ordinarie personalen i statsverken uppgick till 36,5 % av hela antalet befattningshavare. I detta sammanhang må anföras, att då socialstyrelsen kommit till det resultatet, att de ordinarie befattningshavarnas antal procentuellt väsentligt ökats från år 1913 och alltså extra personalen minskats, detta även till viss del beror på de massavskedanden av extra personal, som ägt rum i en del verk, speciellt vid statens järnvägar.

Extra anställningstiden vid statsverken uppgår i många fall till omkring 10 år, under vilken tid befattningshavarna åtnjuta mindre inkomst än de ordinarie. De kommunalanställda befattningshavarna ha en väsentligt mycket kortare extratid, i många fall ernå de nästan omedelbart ordinarie anställning. Spårvägspersonalen tillförsäkras avtalsenligt ordinarie anställning efter ett års extratid.

Då det från många håll påstås att de lägre befattningshavarna åtnjuta en avlöning, som ställer dem i god ekonomisk ställning, torde nedanstående exempel visa halten av ett dylikt påstående.

En tjänsteman i 5:e lönegraden med stationsort i Stockholm erhåller som första ordinarie lön kronor 238:— efter index 175 och då klädesersättning frånräknats. Härifrån avgår pensionsavgift för egen pension och för änka samt barn i enlighet med avgifter till civilstatens änke- och pupillkassa med sammanlagt kronor 9:88, återstår alltså kronor 228:12. Med nuvarande hyrespriser torde vara lätt uträknat, att en dylik lön icke är tillräcklig att existera på.

Representantskapet för Statstjänarnas centralorganisation har därför ansett sig böra kräva, att dyrtidstilläggen må utgå efter andra grunder än nu gällande, vilka grunder skulle medföra en förhöjning av nu utgående dyrtidstillägg för i synnerhet de lägst avlönade befattningshavarna i statens tjänst.

Det förslag, som av representantskapet antogs, innebär, att dyrtidstilläggen må utgå med 7/10 av levnadskostnadsökningen å den del av lönen, som uppgår till 200 kronor, 5/10 av lönebelopp från 201 upp till 400 kronor, samt med 4/10 från 401 upp till 650 kronor vid de oreglerade och 800 kronor vid de reglerade verken.

För de reglerade verken avdrages, som f. n., 18 enheter. De oreglerade verkens befattningshavare skulle alltså i dyrtidstillägg erhålla med index 175 52 % å de första 200 kronorna av lönen, 37 % å överskjutande del upp till 400 kronor, samt 30 % å den del, som överskjuter 400 kronor, upp till 650 kronor. Vid de reglerade verken blir procentsatsen resp. 34, 19 och 12 % upp till 800 kronor.

Nedanstående tabell utvisar den ökning i avlöning, som härigenom skulle uppstå.

Oreglerade verk.

Lönebelopp	Nuvarande dtt.	Enligt förslaget	Ökning
100 kronor	37 kronor	52 kronor	15 kronor
200 »	74 »	104 »	30 »
300 »	111 »	141 »	30 »
400 »	148 »	178 »	30 »
500 »	185 »	208 »	23 »
600 »	222 »	238 »	16 »
650 »	240 »	253 »	13 »

Reglerade verk.

Lönebelopp	Nuvarande dtt.	Enligt förslaget	Ökning
100 kronor	19 kronor	34 kronor	15 kronor
200 »	38 »	68 »	30 »
300 »	57 »	87 »	30 »
400 »	76 »	106 »	30 »
500 »	95 »	118 »	23 »
600 »	114 »	130 »	16 »
700 »	133 »	142 »	9 »
800 »	152 »	154 »	2 »

Att den föreslagna höjningen av dyrtidstillägget innebär en väsentlig merutgift för staten, anse vi, som redan i början av denna vår framställning betonades, icke böra få vara det utslagsgivande. Även den blygsammaste höjning av dyrtidstillägget medför en icke ringa kostnadsökning, men detta beror givetvis på det stora antalet statsanställda. Då vi taga för givet, att dock var och en statsanställd har sin nödvändiga funktion att sköta i samhället, torde det icke vara motiverat att på grund av det stora antalet statsanställda och därmed förenade merutgifter för staten vid en löneökning avslå varje krav härpå. Det framhålles även att arbetslösheten ställer stora krav på statskassan och att detta är en av orsakerna för att dyrtidstilläggen icke kunna ökas. Vi inse till fullo nödvändigheten av, att tillräckliga medel ställas till förfogande av staten för avhjälpandet av de svåra följderna av arbetslöshet. Men vi kunna icke därför godtaga att statens befattningshavare skola åläggas största delen av den ekonomiska bördan härför. Vi vilja gärna taga vår anpart i skatteväg, men anse, att det bör drabba alla medborgare lika, i förhållande till deras ekonomiska bärkraft.

Förut har såväl till Eders Kungl. Maj:t som jämväl i motioner till riksdagen framhållits det orättvisa i att för ogifta befattningshavare under 25 år avdraga 10 % å utgående dyrtidstillägg. Någon ändring har dock ej vidtagits, trots det vi hoppats på att statsmakterna skulle fäst sin uppmärksamhet på, att genom särskilda löneregleringar inom verken den extra personal, som nu beröres av denna bestämmelse, fått sina grundlöner väsentligt reducerade även efter åldersgruppering. Någon princip i bestämmelsen kan icke heller spåras, då en ogift befattningshavare under 25 år skall ha mindre lön än en gift, medan likställighet mellan gift och ogift i löneavseende uppstår då tjugufemårsgränsen uppnåtts.

Med ovanstående motivering får undertecknad styrelse å Statstjänarnas Centralorganisations vägnar underdånigst hemställa:

att våra här framlagda krav på högre dyrtidstillägg måtte läggas till grund vid utformandet av Kungl. Maj:ts proposition till 1926 års riksdag,

att den bestämmelse som föreskriver minskning av 10 % å dyrtidstillägget för ogift befattningshavare under 25 år må utgå och

att representanter för Statstjänarnas Centralorganisation må beredas tillfälle till överläggning med vederbörande departementschefer vid utformandet av proposition till 1926 års riksdag i fråga om dyrtidstillägg till statens befattningshavare.

Stockholm den 23/11 1925.

G. Mattelin.

Edoff Andersson.

Hj. Molin.

Emil Andréé.

Ernst Klasén.